

ВИСНОВОК

антикорупційної експертизи проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо заборони діяльності релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України»

Картка проекту

Ініціатори проекту Закону: народні депутати України Совсун І.Р., Піпа Н.Р., Мазурашу Г.Г. та ін.	Мета проекту – охорона громадської безпеки та порядку в Україні	Проект Закону (реєстр. № 7213 від 26.03.2022) опрацьовується в комітеті

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у проекті Закону корупціогенні фактори, зокрема:

неузгодженість положень проекту Закону із нормами Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»;

нечіткі правові процедури реалізації положень проекту Закону.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Невідповідність положень нормативно-правового акта положенням нормативно-правового акта, що має вищу юридичну силу, або міжнародним зобов'язанням України

Проектом Закону, зокрема, пропонується ст. 3 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі – Закон) доповнити абз. 5 такого змісту: «Для охорони громадської безпеки та порядку забороняється діяльність релігійних організацій (об'єднань), які безпосередньо або як складові частини іншої релігійної організації (об'єднання) входять до структури (є частинами) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) яких знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України.».

У ст. 9 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачено, що кожен має право на свободу думки, совісті та релігії.

У ст. 35 Конституції України зазначено, що кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і

свобод інших людей. Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави.

Отже, право на свободу світогляду і віросповідання є гарантованим державою і може бути лише обмежене у виняткових випадках.

Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій. Релігійні об'єднання представляються своїми центрами (управліннями).

У ст. 16 Закону визначено, що діяльність релігійної організації може бути припинено у зв'язку з її реорганізацією (поділом, злиттям, приєднанням) або ліквідацією. Реорганізація або ліквідація релігійної організації здійснюється відповідно до її власних настанов.

У разі порушення релігійною організацією, що є юридичною особою, положень цього Закону та інших законодавчих актів України її діяльність може бути припинено також за рішенням суду.

При цьому законодавство не визначає такого правового механізму припинення, як «заборона діяльності».

Рекомендації НАЗК:

визначити зміст поняття «заборона діяльності» релігійних організацій (об'єднань) та правовий механізм її здійснення.

2. Неналежне визначення змісту й обсягу прав чи обов'язків фізичних (юридичних) осіб

Згідно з п.п. 1 п. 3 Прикінцевих положень проєкту Закону Кабінету Міністрів України необхідно у місячний строк з дня опублікування цього закону здійснити необхідні заходи щодо розпорядження об'єктами нерухомого майна і рухомих речей, які перебувають у власності, в оренді чи на інших підставах у розпорядженні в організацій (об'єднань), діяльність яких забороняється, відповідно до цього Закону.

Пропоноване положення проєкту Закону не визначає, які саме «необхідні заходи» доручено вжити Уряду, та порядок їх здійснення.

Враховуючи зазначене, реалізація запропонованого положення проєкту Закону без чіткого переліку та порядку дій, який має здійснити Уряд, може призвести до відсутності належного регулювання та зумовити зловживання при вирішенні питань, пов'язаних із розпорядженням майном релігійних організацій, діяльність яких пропонується заборонити.

Рекомендації НАЗК:

визначити чіткий перелік заходів та порядок їх здійснення, які необхідно вжити Уряду щодо розпорядження об'єктами нерухомого майна і рухомих речей, які перебувають у власності, в оренді чи на інших підставах у розпорядженні в організацій (об'єднань), діяльність яких забороняється відповідно до цього

Закону, з урахуванням необхідності збереження культурних та історичних цінностей.

Висновок:

проект Закону містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наданих рекомендацій.

**В.о. Голови Національного агентства
з питань запобігання корупції**

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned to the right of the text 'В.о. Голови Національного агентства з питань запобігання корупції'.

Артем СИТНИК